

К., 1878. – С. 87-104, 136-137, 140-143; *Титов Ф., свящ.* Стефан Михайлович Сольский (Некролог) // ТКДА. – 1900. – № 12. – С. 629-640; [*Едлинский М., свящ.*]. Слово, сказанное на заупокойной литургии свящ. Михаилом Едлинским при погребении бывшего профессора Киевской духовной академии и Киевского городского головы С. М. Сольского // Там само. – С. 641-647; *Певницкий В. Ф.* Речь, сказанная пред погребением С. М. Сольского, професором Академии В. Певницким // Там само. – С. 647-654; [*Богдашевский Д. И.*]. Речь, сказанная при погребении С. М. Сольского, после пения церковной песни «Со святыми упокой...» доцентом Академии Д. Богдашевским // Там само. – С. 654-659; *Бродович И.* Стефан Михайлович Сольский // Волынские Ев. – 1900. – № 36 (ч. неофиц.). – С. 1315-1325; *Певницкий В. Ф.* Мои воспоминания. Ректор Израиль Лукин (1854-1859) на ректуре в Академии // ТКДА. – 1911. – № 10. – С. 319-320.

Літ.: *Богдашевский Д. И.* Учено-литературная деятельность покойного профессора Киевской духовной академии С. М. Сольского // ТКДА. – 1900. – № 12. – С. 660-685; *Сольский Стефан Михайлович* // Русские писатели-богословы. Историки Церкви. Исследователи и толкователи Священного Писания. Библиограф. указатель. – 2-е изд. – М., 2001. – С. 398-402; *Мень А., прот.* Библиологический словарь : в 3 т. – Т. 3. – М., 2002. – С. 144-145; *Головащенко С. І.* Про деякі аспекти бібліологічної спадщини С. М. Сольського: біблійна ісагогіка // КА. – Вип. 4. – К., 2007. – С. 95-109; *Він же.* Про становлення проблемного та методологічного простору київської духовно-академічної біблеїстики: С. М. Сольський та Я. О. Олесницький // НЗ НаУК-МА. – Т. 76 : Філософія та релігієзнавство. – К., 2008. – С. 48- 57; *Він же.* Дослідження та викладання Біблії в Київській духовній академії XIX – початку XX ст. – К., 2012. – С. 205-217; *Карсим І. А.* Професор Степан Сольський: до історії біблійної школи Київської духовної академії 2-ї пол. XIX ст. // Труды КДА. – № 11. – К., 2009. – С. 36-48; *Анисимов А.* Городской голова «с головою»: Степан Михайлович Сольский. – Режим доступу: <http://www.interestny.kiev.ua/znamenitye-kievlyane/gradonachalniki-i-chinovniki/gorodskoy-golova-s-golovoyu>. – Назва з екрана.

С. І. Головащенко

СОФРОНІЙ (МАЦКЕВИЧ Сила Ананійович) [*рос.* Софроний (Мацкевич Сила Ананьевич)] (30.07[11.08].1829-03[15].01.1890), архімандрит РПЦ, випускник КДА – церк. педагог і адміністратор.

Нар. у м-ку Межиріч Острозького пов. Волин. губ. (нині – село в Острозькому р-ні Рівн. обл.) у сім'ї священика. Після закінчення Волин. ДС (1845-51, м. Кременець – нині райцентр Терноп. обл.) навчався у КДА (1851-55), де здобув ступ. канд. богослов'я

(ухвалу Конференції КДА від 11.08.1855 затверджено Св. Синодом 19.12.1856). Рукопис випускного твору С. «Давид, царь Израильский, на служении своему народу и Церкви» зберігається в ІР НБУВ.

З 01.09.1855 до 01.04.1857 обіймав посаду помічника наставників Волин. ДС. З 01.04 до 22.10.1857 викладав догматичне богослов'я, церк. історію та літургіку для семінаристів, що входили до складу архієрейського хору Свято-Успенської Почаївської лаври, та був їхнім інспектором. Після нетривалого перебування на посаді вчителя Білостоцького ДУ (м-ко Білосток Волин. губ., нині – село у Луцькому р-ні Волин. обл.) був призначений інспектором і вчителем Кременецького ДУ (з 27.01.1858). З 24.09.1860 – викладач логіки, психології, патрології та лат. мови Волин. ДС. 03.03.1863 прийняв чернечий постриг. Рукопокладений у Свято-Успенській Почаївській лаврі в сані ієродиякона (04.08.1863) та ієромонаха (06.08.1863). З 26.07.1865 – помічник інспектора та член Правління Волин. ДС.

Указом Св. Синоду від 23.08.1867 призначений настоятелем Любарського Свято-Георгіївського чол. монастиря (побл. смт Любар, нині – райцентру Житомир. обл.; закритий у 1920-х) і піднесений до сану архімандрита (чин звершено у Свято-Успенській Почаївській лаврі 08.09.1867). Того ж року ввійшов до складу засновників єпархіального Тов-ва опіки пораненими і хворими воїнами. З 09.02.1870 був благочинним жін. монастирів Волин. єпархії.

У зв'язку із перетворенням Любарського монастиря на жін. обитель, з 31.03.1873 отримав у тимчасове управління Володимир-Волинський в ім'я Різдва Христового чол. монастир (закритий у рад. часи; нині – жін. монастир; з 2002 – у стані відновлення). Указом Св. Синоду від 05.06.1873 призначений його настоятелем. Після звільнення, за власним клопотанням, з посади настоятеля (з 04.08.1875) певний час залишався у Володимир-Волинському монастирі. Згодом пе-

ребував на спочинку в Загаєцькому Св. Йоана Милостивого чол. монастирі (с. Загайці Кременецького пов. Волин. губ.; нині – с. Малі Загайці, Шумського р-ну Терноп. обл.; закритий у 1964; з 2007 – у стані відновлення), де помер і похований.

Мав церк. і держ. відзнаки, у т. ч. орден Св. Анни 3-го ступ. (08.04.1873).

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 175. – № 1733; Ф. 304. – Дис. 139; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 3456, 3947.

Опубл. дж.: Послужной список настоятеля Любарского второклассного монастыря Волынской епархии архимандрита Софрония. Составлен в июне 1872 года // Волынские Ев. – 1872. – № 16. – Ч. офиц. – С. 450–451; О поручении бывшему настоятелю Любарского монастыря, обращенного в женский, архимандриту Софронию заведовать Владимирским первоклассным монастырем // Там само. – 1873. – № 9. – Ч. офиц. – С. 203; Увольнение архимандрита Софрония от должности благочинного женских монастырей Волынской епархии // Там само. – С. 203–204; О награждении духовных лиц Волынской епархии // Там само. – № 13. – Ч. офиц. – С. 336; Увольнение архимандрита Адриана от управления первоклассным Владимирско-Волынским монастырем и назначение на его место бывшего настоятеля Любарского монастыря архимандрита Софрония // Там само. – № 14. – Ч. офиц. – С. 372; Перемены по службе // Там само. – 1875. – № 18. – Ч. офиц. – С. 497; Архимандрит Софроний (некролог) // Там само. – 1890. – № 3. – Ч. неофиц. – С. 92; Певницкий В. Ф. Мои воспоминания. Студенческие годы. 1851–1855 г. – К., 1911. – С. 31–32.

Літ.: Теодорович Н. И. Волынская духовная семинария. История первоначального устройства ее и подведомственных ей духовных училищ. Списки воспитанников, окончивших в ней курс учения, а также начальников и наставников ее в период времени с 1796 по 1900 г. – Почаев, 1901. – С. 578, 863.

М. Л. Ткачук

СОФРОНІЙ (ЧАВДАРОВ Стойко Недялков) [болг., рос. Софроний (Чавдаров Стойко Недялков)] (20.03[01.04].1888–01.05.1961), митрополит Болг. Правосл. Церкви, студент КДА – церк. діяч.

Нар. у с. Єнікьой (болг. Еникьой, турец. Değirmenyanı) у Схід. Фракії (тоді – Одринський вілаєт Османської імперії, нині – іл Едірне, Мармуровоморський регіон, Туреччина). У 1894–1900 навчався в початковому уч-щі в с. Єнікьой; у 1903–05 – в Болг. чол. гімназії «Доктор Петр Берон» в Адріанополі

Софроній
(Чавдаров)

(болг. Одрин, турец. Edirne, тоді – територія Османської імперії, нині – центр ілу Едірне, Туреччина); у 1905–11 – в Болг. ДС у Константинополі (нині – м. Стамбул, Туреччина). 18.09.1911 у болг. Свято-Стефанівському храмі Константинополя був пострижений у чернецтво та висвячений на ієродиякона митрополитом Велеським Мелетієм (Димитровим). Обійняв посаду писаря при Болг. екзархії у Константинополі.

За сприяння Болг. Екзарха Йосифа (Йовчева) та з дозволу Св. Синоду в серпні 1912 прибув до Києва, склав вступні іспити і був зарахований на 1-й курс КДА. Відрахований після закінчення 3-го курсу (1915) у зв'язку із мобілізацією урядом Болгарії на військ. службу.

З 01.04.1916 до 23.09.1918 був секретарем Велеської єпархії Болг. Правосл. Церкви (з центром у м. Велес, нині – Вардарський регіон Республіки Македонія). За клопотанням болг. держ. делегації, що перебувала в Києві у серпні 1918, рішенням Ради КДА від 10.08.1918 був відновлений у складі студентів 4-го курсу. Однак у зв'язку із складною військово-політ. ситуацією на території України так і не зміг закінчити навчання.

З 01.09.1919 до 01.09.1922 був проповідником при Болг. екзархії у Константинополі та